Saxån-Braåns Fiskevårdsområdesförening

Fiskevårds- och förvaltningsplan 2026–2031

PÅGÅENDE ARBETE

1. Inledning

Syfte med planen: Långsiktig hållbar förvaltning av fisket och fiskevården i Saxån-Braån, med fokus på naturliga bestånd, ökad biologisk mångfald och tillgång till fiske för medlemmar och allmänhet. Områdets inriktning är biotopförbättrande insatser vilka omvandlar näringsämne till högre biologiskt liv.

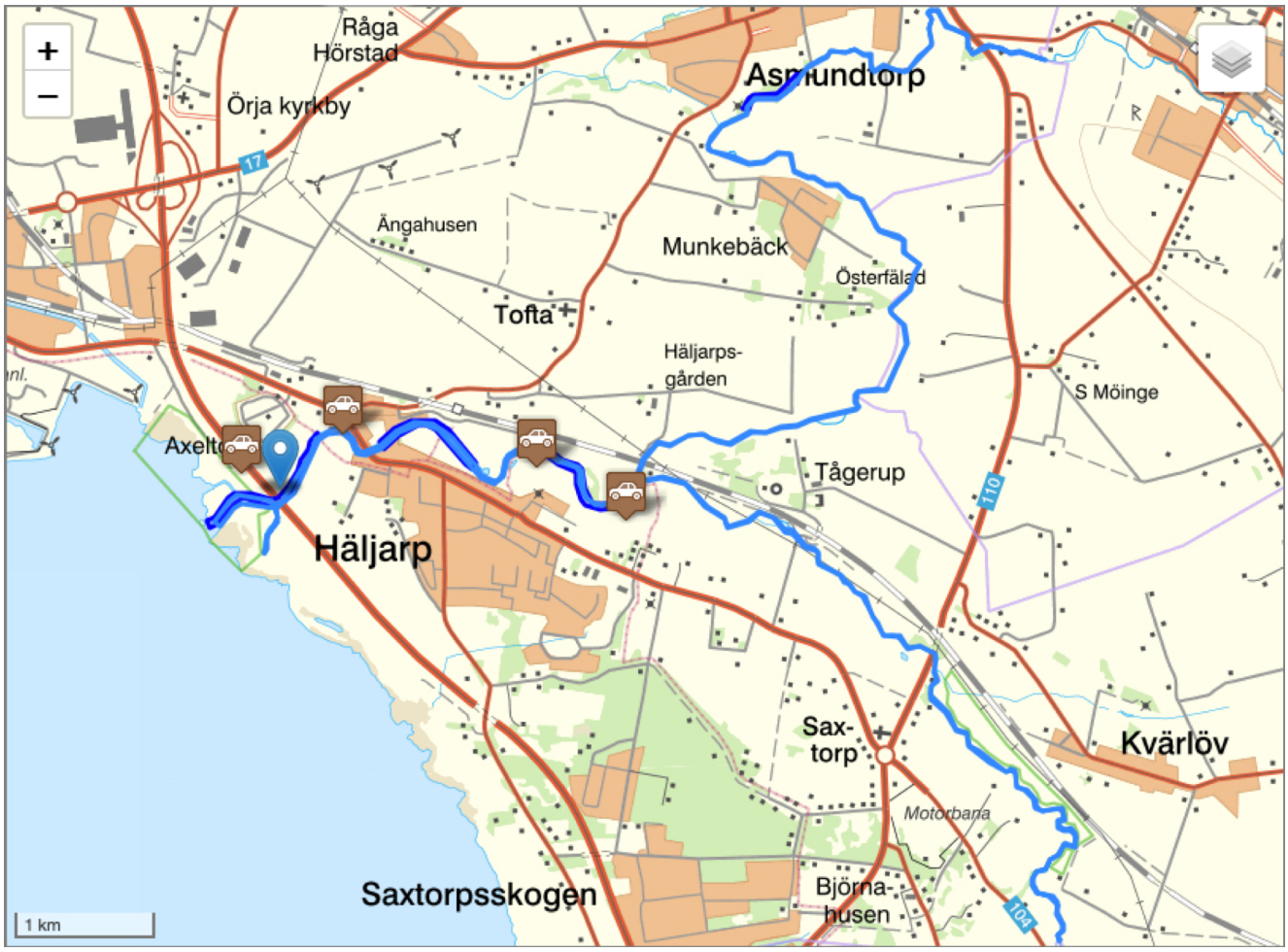
Planperiod: 2026–2031.

Hur planen tagits fram: Styrelsearbete, befintliga dokument och samarbete med myndigheter och samråd Saxån-Braåns Vattenråd.

Saxån-Braåns Fiskevårdsområdesförening
Org. nr: 844000-9796, Adress: c/o Hans Gunnarsson,Vadensjö Backe 10, 261 91 Landskrona
Bankgiro: 899-4600, Hemsida: www.alta.se/saxan-braansfvo, Mail: saxan.braansfvo@gmail.com

2. Beskrivning av fiskevårdsområdet

Fiskevårdsområdet är definierat som Saxån (mynningen – Saxtorp) och Braån (Saxån – Norra Möinge) och enligt nedan följande översikts- och detaljkartor.

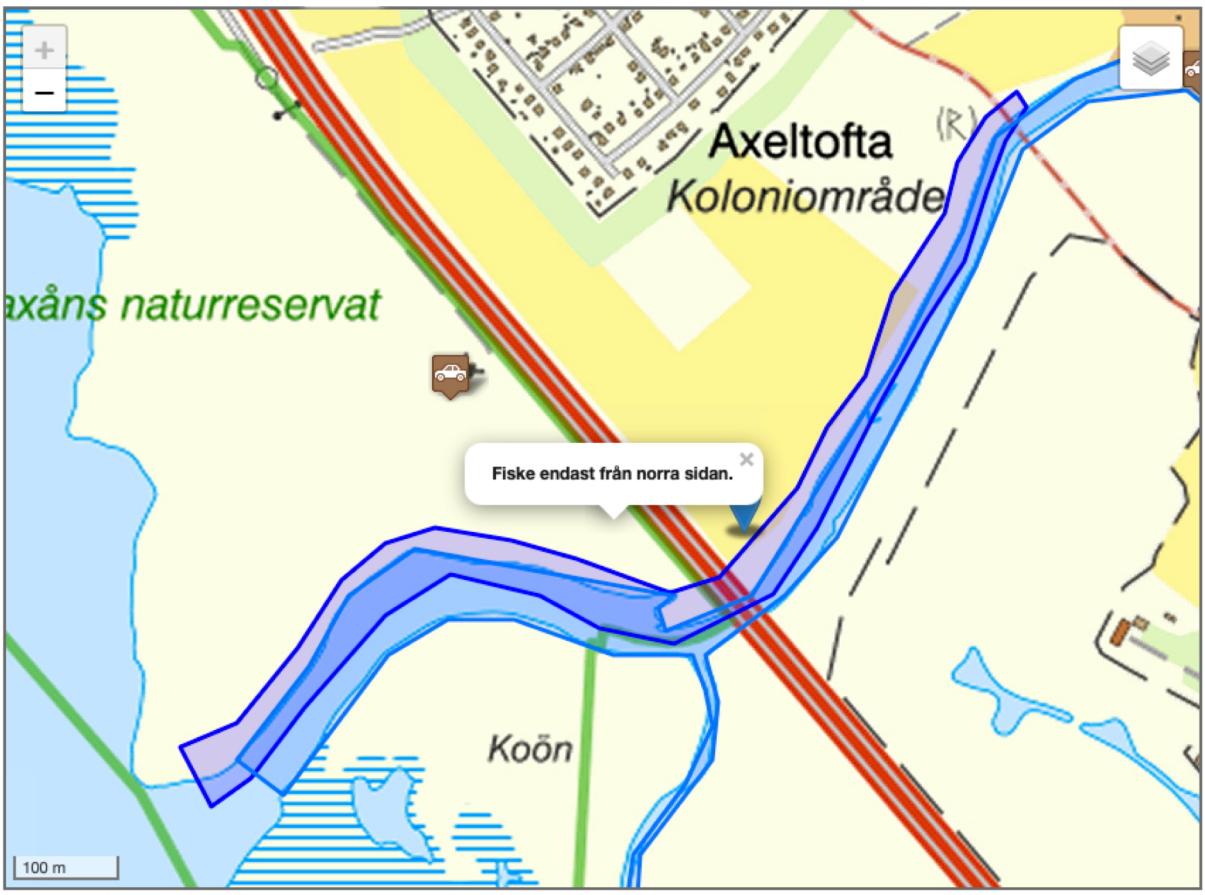

Naturgeografi och hydrologi

- Avrinningsområde ca 360 km², i stort sett utan sjöar
- Markanvändning: ca 80 % åker
- Fallhöjd låg i nedre delen, meandrar där ån inte rätats
- Medelvattenföring vid mynningen omkring 2,8–2,9 m³/s
- Snabb avrinning, små naturliga magasin
- Tidvatten/kustpåverkan i mynningen vilket ger inträngning av saltvatten långt upp
- Lågvattenproblem sommartid, översvämningsrisk vid höga flöden

Jordbruksslätt + culvertade bäckar + avsaknad av sjöar ger flashiga flöden, grumling och lågt sommarflöde. Det slår mot lekgrus, yngel och passage.

Saxån-Braåns Fiskevårdsområdesförening
Org. nr: 844000-9796, Adress: c/o Hans Gunnarsson,Vadensjö Backe 10, 261 91 Landskrona
Bankgiro: 899-4600, Hemsida: www.alta.se/saxan-braansfvo, Mail: saxan.braansfvo@gmail.com

Saxån-Braåns Fiskevårdsområdesförening
Org. nr: 844000-9796, Adress: c/o Hans Gunnarsson,Vadensjö Backe 10, 261 91 Landskrona
Bankgiro: 899-4600, Hemsida: www.alta.se/saxan-braansfvo, Mail: saxan.braansfvo@gmail.com

Saxån-Braåns Fiskevårdsområdesförening
Org. nr: 844000-9796, Adress: c/o Hans Gunnarsson,Vadensjö Backe 10, 261 91 Landskrona
Bankgiro: 899-4600, Hemsida: www.alta.se/saxan-braansfvo, Mail: saxan.braansfvo@gmail.com

3. Nulägesbeskrivning och analys

Vattenkemi – nuläge

Recipientkontrollen mäter varje månad bland annat temperatur, syre, pH, grumlighet, konduktivitet, fosfor, kväve och suspenderat material. För FVO är särskilt viktiga punkter **16 Saxån vid Saxtorp**, **19 Saxån vid Annelöv** och **5 Braån vid Asmundtorp**. Uppströms liggande punkter visar vad som rinner in i FVO.

Övergripande bild 2026 (jan–jul)

Vattnet är **neutralt till svagt basiskt** (pH oftast 7,6–8,2). Försurning är inte ett problem. Däremot är ån typisk för ett intensivt jordbrukslandskap:

- **Näringshalterna är höga eller mycket höga** under stora delar av året.
- **Vinter/vår** domineras av kväve (nitrat) och periodvis extrem grumling.
- **Sommar** domineras av fosfor, stigande temperatur och sjunkande syre.
- **Februari 2026** var ett tydligt avrinningspass: nästan alla punkter fick mycket hög grumling, högt partikulärt fosfor och mycket suspenderat material.

Det stämmer med att avrinningsområdet saknar sjöar och har liten magasinerande förmåga. När det regnar går näring och jord rakt ut i ån.

Huvudfåran inom och strax uppströms FVO

Saxån vid Saxtorp (pkt 16) – samlad bild av det vatten som når nedre ån:

Månad 2026	Temp °C	Syre mg/l	Tot-P µg/l	Tot-N µg/l	Grumling FNU
Jan	0,4	13,0	68	9 100	4,4
Feb	0,2	13,3	290	5 900	33
Mar	5,8	11,8	32	8 100	3,1
Apr	8,9	11,2	60	4 100	3,8
Maj	16,2	8,0	150	3 000	2,3
Jun	17,5	6,9	200	3 000	2,8
Jul	17,3	5,43	200	2 600	3,5

Tolkning:

- Vintersyre är gott.
- Från maj sjunker syret. I juli var 5,43 mg/l (57 % mättnad) **måttligt–svagt** enligt de klassgränser filen använder (>7 syrerikt, 5–7 måttligt, 3–5 svagt).
- Fosfor var låg–måttlig i mars men **mycket hög till extremt hög** i februari och hela sommaren (150–200 µg/l).
- Kväve är extremt högt vintertid (8 000–9 000 µg/l), lägre men fortfarande högt på sommaren.

Saxån-Braåns Fiskevårdsområdesförening
Org. nr: 844000-9796, Adress: c/o Hans Gunnarsson,Vadensjö Backe 10, 261 91 Landskrona
Bankgiro: 899-4600, Hemsida: www.alta.se/saxan-braansfvo, Mail: saxan.braansfvo@gmail.com

Saxån vid Annelöv (pkt 19) följer samma mönster. Februari stack ut: grumling 52 FNU, tot-P 260 µg/l, suspenderat 37 mg/l. I maj var tot-P 150 µg/l.

Braån vid Asmundtorp (pkt 5) är den viktigaste sidogrenen i FVO. Tot-P låg på 25–59 µg/l under vinter/vår utom i februariflödet (270 µg/l), därefter 140–160 µg/l i maj–juli. Syre höll sig kring 7 mg/l på sommaren, alltså bättre än i Svalövsbäcken uppströms men inte betryggande vid värmebölja.

Biflöden som belastar FVO

De sämsta näringssignalerna kommer inte från huvudfårans mittsträcka, utan från vissa tillflöden.

Örstorpsbäcken (3:2)
Nästan hela perioden mycket hög till extremt hög fosfor: 100 µg/l i januari, 290 i februari, 260–360 i maj–juli. Kväve ofta 3 000–10 000 µg/l. Det är ett tydligt läckageflöde.

Välabäcken (30)
Hög belastning året runt. Februari: tot-P 330 µg/l, tot-N 8 100. Sommar: tot-P 170–220 µg/l. Januari även hög grumling och 29 mg/l suspenderat.

Svalövsbäcken nedströms Svalöv (15:2)
Skiljer sig från övriga: kväve förblir extremt högt även på sommaren (11 000–12 000 µg/l i juni–juli). Ammonium var förhöjt i januari (520 µg/l) och maj (370 µg/l). Det tyder på påverkan från samhälle/reningsverk eller annat punktutsläpp, inte bara åkermark. Syret är dock bättre än uppströms Svalöv.

Svalövsbäcken uppströms Svalöv (14)
Här syns sommarproblemet tydligast för fisk:

- 24 juni: **22,7 °C**, syre **3,6 mg/l (42 %)**
- 21 juli: **18,4 °C**, syre **3,1 mg/l (33 %)**, tot-P **380 µg/l**, grumling 18 FNU

Det är nivåer där öring och annan syrekrävande fisk får det svårt, särskilt nattetid när syret ofta är ännu lägre än dagsprovet.

Bäck N Trolleholm (28:2) är referenslik: tot-P oftast 14–21 µg/l. 2025 noterades att bäcken var **torr i augusti**. Det visar hur små tillflöden kan försvinna vid torka.

Långgropen upp- och nedströms Eslöv har lägre kväve på sommaren än Braån/Svalövsbäcken, men syret sjönk till 5,6 mg/l uppströms Eslöv i juli 2026.

Jämförelse 2024–2025

Samma mönster syns åren innan:

- Saxtorp sommar 2024: tot-P 98–150 µg/l, juli-syre 7,4 mg/l.
- Saxtorp sommar 2025: tot-P 160–180 µg/l, juli-syre 6,4 mg/l vid 19 °C.
- Höga kvävetoppar varje senhöst/vinter när marken läcker nitrat.
- Örstorpsbäcken och Välabäcken är återkommande höglastare.

Saxån-Braåns Fiskevårdsområdesförening
Org. nr: 844000-9796, Adress: c/o Hans Gunnarsson,Vadensjö Backe 10, 261 91 Landskrona
Bankgiro: 899-4600, Hemsida: www.alta.se/saxan-braansfvo, Mail: saxan.braansfvo@gmail.com

2026 är alltså inte ett udda år. Februariflödet var kraftigt, och julisyret vid Saxtorp (5,43 mg/l) var sämre än juli 2024.

Analys – vad betyder kemin för fisk och förvaltningsplanen?

1. Ån är inte försurad, men den är näringsrik och "flashig".
pH är stabilt. Problemet är jordbruksläckage plus snabba flödestoppar. Det förklarar varför lekgrus sätter igen och varför siktdjupet i nedre ån ofta är dåligt efter regn.

2. Sommaren är den kritiska säsongen för öring och yngel.
När temperaturen går mot 17–23 °C och syret sjunker under ca 6–7 mg/l ökar risken för stress, sämre tillväxt och i värsta fall fiskdöd i småfåror. Svalövsbäcken uppströms Svalöv visade 2026 värden som är oacceptabla för laxfisk. Huvudfåran vid Saxtorp är bättre, men juli 5,4 mg/l är en varningssignal. Skugga, kantzon och lågvattenhantering är därför fiskevård, inte bara "miljövård".

3. Vinterkvävet är extremt, sommarfosforn är flaskhalsen för övergödning.
Nitrat på 7 000–12 000 µg/l vintertid är typiskt markläckage. Sommarens höga fosfor (särskilt Örstorp, Välabäcken, Saxtorp, Braån) driver påväxt och sämre syre. FVO kan inte gödsla mindre åt lantbruket, men planen ska kräva samverkan om våtmarker, tvåstegsdiken och skyddszoner just i de tillflöden som sticker ut.

4. Punktpåverkan syns lokalt.
Svalövsbäcken nedströms Svalöv har sommarkväve och ammonium som inte liknar ren åkeravrinning. Det ska lyftas mot kommunen/NSVA, inte behandlas som allmänt jordbruksläckage.

5. Torka i småbäckar är ett reellt hot.
Trolleholmsbäcken torrlades i augusti 2025. Vid lågt sommarflöde blir också vattenuttag i huvudfåran farliga. Det förstärker behovet av att FVO bevakar uttag och lågvatten.

6. Kemin ensam säger inte hur öringbeståndet mår.
Bra vintersyre och acceptabel huvudfåra större delen av året betyder att fisk *kan* leva i FVO. Däremot säger inte dessa prover något om lekbottnars funktion, täthet av årsungar eller fångstuttag. Kemin förklarar varför biotopvård kan slå fel om den läggs i sträckor som slammats igen varje februari, och varför skugga/flöde måste med i åtgärdspaketet.

Slutsatser

1. Vattenkemiskt tillstånd 2024–juli 2026: **ingen försurning, men hög näringsbelastning och sårbart sommarsyre.**
2. Störst kemisk påverkan på FVO kommer från **Örstorpsbäcken, Välabäcken och Svalövsbäcken**, plus avrinningstoppar i hela systemet.
3. **Saxtorp och Braån Asmundtorp** är rätt måttstockar för "vattnet i FVO".
4. Prioriterade kemirelaterade åtgärder för FVO:
    - samverkan om näringsfällor i utpekade tillflöden
    - kantzon och trädskugga på solöppna sommarsträckor

Saxån-Braåns Fiskevårdsområdesförening
Org. nr: 844000-9796, Adress: c/o Hans Gunnarsson,Vadensjö Backe 10, 261 91 Landskrona
Bankgiro: 899-4600, Hemsida: www.alta.se/saxan-braansfvo, Mail: saxan.braansfvo@gmail.com

  - inte lägga nytt lekgrus där februari–värden visar upprepad extrem grumling utan att först minska erosion
  - bevaka syre och temperatur juni–augusti
  - bevaka vattenuttag vid lågvatten
5. Kunskapslucka: **ingen kemi för augusti–oktober 2026 ännu**, och ingen koppling i filen till elfiske. Nästa planuppdatering bör lägga in sommarens resterande prover.

Sammanfattning

Enligt vattenrådets recipientkontroll januari–juli 2026 är Saxån och Braån neutrala i pH men näringsrika. Vid Saxån Saxtorp varierade totalfosfor mellan 32 och 290 µg/l och totalkväve mellan 2 600 och 9 100 µg/l. Februariflödet gav extrem grumling i huvudfåra och Braån. Från maj steg vattentemperaturen till 16–18 °C i huvudfåran och syret sjönk till 5,4 mg/l vid Saxtorp i juli. I Svalövsbäcken uppströms Svalöv uppmättes 22,7 °C och endast 3,6 mg syre/l i juni. Örstorpsbäcken och Välabäcken hade återkommande mycket höga fosforhalter. Mönstret är detsamma som 2024–2025. För fiskevården innebär det att sommarvärme, lågt syre, grumling av lekbottnar och näringsläckage från vissa tillflöden är de kemiska huvudproblemen – inte försurning. Åtgärder i planen ska därför kopplas till kantzoner, skugga, vandring och samverkan om våtmarker i belastade biflöden, samt uppföljning av sommarsyre.

---

4. Mål och vision

- Övergripande mål: God ekologisk status enligt Vattendirektivet, livskraftiga naturliga fiskbestånd, hållbart rekreationsfiske och bevarande av hotade arter.
- Specifika mål:
  - Upprätthållande av laxfiskbeståndets och abborrens fortplantningsnivå.
  - Satsningen på signalkräfta och andra crustaceae-arter bör också fortsätta speciellt för deras oligotrofa lämplighet.
  - Medverkan till åtgärder inom vattensystemet som syftar till en stabil vattenföring, högre vattenkvalité
  - Påverkan av beslutsfattare till goda beslut som även innefattar fiskarternas överlevnad.

Saxån-Braåns Fiskevårdsområdesförening
Org. nr: 844000-9796, Adress: c/o Hans Gunnarsson,Vadensjö Backe 10, 261 91 Landskrona
Bankgiro: 899-4600, Hemsida: www.alta.se/saxan-braansfvo, Mail: saxan.braansfvo@gmail.com

5. Fiskevårdsåtgärder

Åtgärder:

Prioritering av dammar för bevattning och infiltration med en bottennivå som är 3 meter över vattendragens MQ nivå (medelvattenföringsnivå) och minst 100 meter från närmaste öppna vattendrag. Minskning av erosion vilket uppnås genom kantlutning av åbrinken i nedströmsriktningen på endast en sida tills ny vegetation etablerats. Kantlutningarnas vinkel skall vara under 40 grader (1:2 - 680 mm/m) eller erosionshämmande material och välhävdade. Bottenrensningar görs endast i undantagsfall.

Klippning av strandbrink, åfåra och eventuell 7 meterszon bör utföras vecka 24 - 26 men även under vecka 35 - 38 och då även i åfåran, över vattenytan. Klippen lämnas och utgör både skydd och föda till omgivningens invånare. Växtlighet under vattenytan av elodea (vattenpest), vattenbläddra, trådalger m.fl. får ej skadas.

Nedfallna träd bör ej lämnas kvar i vattnet då Saxån inte är ett näringsfattigt vattendrag

Sådd av gräs och klöver samt trädplantering på söder- och östersidor minst 7 meter från åbrinken, avverkning av spontanväxande invasiva buskar och träd innanför den zonen är ett måste för att förhindra erosion av strandkanterna och reducera vattenavdunstning via grönmassan. Eventuell växtlighet av bergtall och svarttall med inslag av ek och krikon som har positiv vattentillförsel till sitt växtområde, plantering vid strand endast i undantagsfall.

För vattenkvaliteten innebär dessa åtgärder klarare och mindre näringsrikare vatten samt förbättrad syrebärighet. Syreinlösningen ökas genom skibord, strömkoncentratorer, vilka även minskar kanterosionen.

Lekgrus och sten har god inverkan genom ökade populationsmöjligheter för vattenlevande organismer såsom laxfiskar, ål, kräftor och deras bytesdjur.

Saxån-Braåns Fiskevårdsområdesförening
Org. nr: 844000-9796, Adress: c/o Hans Gunnarsson,Vadensjö Backe 10, 261 91 Landskrona
Bankgiro: 899-4600, Hemsida: www.alta.se/saxan-braansfvo, Mail: saxan.braansfvo@gmail.com

6. Fiskeregler och upplåtelse

Aktuella regler:

Fångst av laxfisk är endast tillåtet 1/1 - 30/9 i zon 1 - 4.
Fiske i zon 1 norra sidan är endast tillåtet 1/1 - 31/3 och 15/7 – 30/9 med handredskap i form av spinn- och flugfiske.
Fiske med andra redskap är ej tillåtna för fiskekortsköpare.

Dygnskort försäljs via hemsidan iFiske.se och berättigar till handredskapsfiske med ett redskap inom område upplåtna för allmänheten. Kortet gäller för fiske av samtliga icke fredade fiskarter. Giltighet 24 timmar enligt angiven tid med maximal fångst 3 laxfiskar per dag. Alla dygnskortsköpare måste kunna legitimera sig på anmodan.

Pris per dygn:

- 1/1 till och med den 30/4: 150 kr
- 1/5 till och med 31/7: 60 kr
- 1/8 till och med 30/9: 150 kr
- 1/10 till och med 30/11: 180 kr
- Fiske ej tillåtet i zon 1 30/9 – 30/11
- Barn och ungdom under 16 år får fiska utan fiskekort inom allmänfiskeområdet under tiden 1/5 till och med 20/8 på målsmans ansvar. Övrig tid betalar ungdom under 16 år 60 kr per dygnskort.

  Försäljning fiskekort: www.ifiske.se (saxån-braåns fvo)

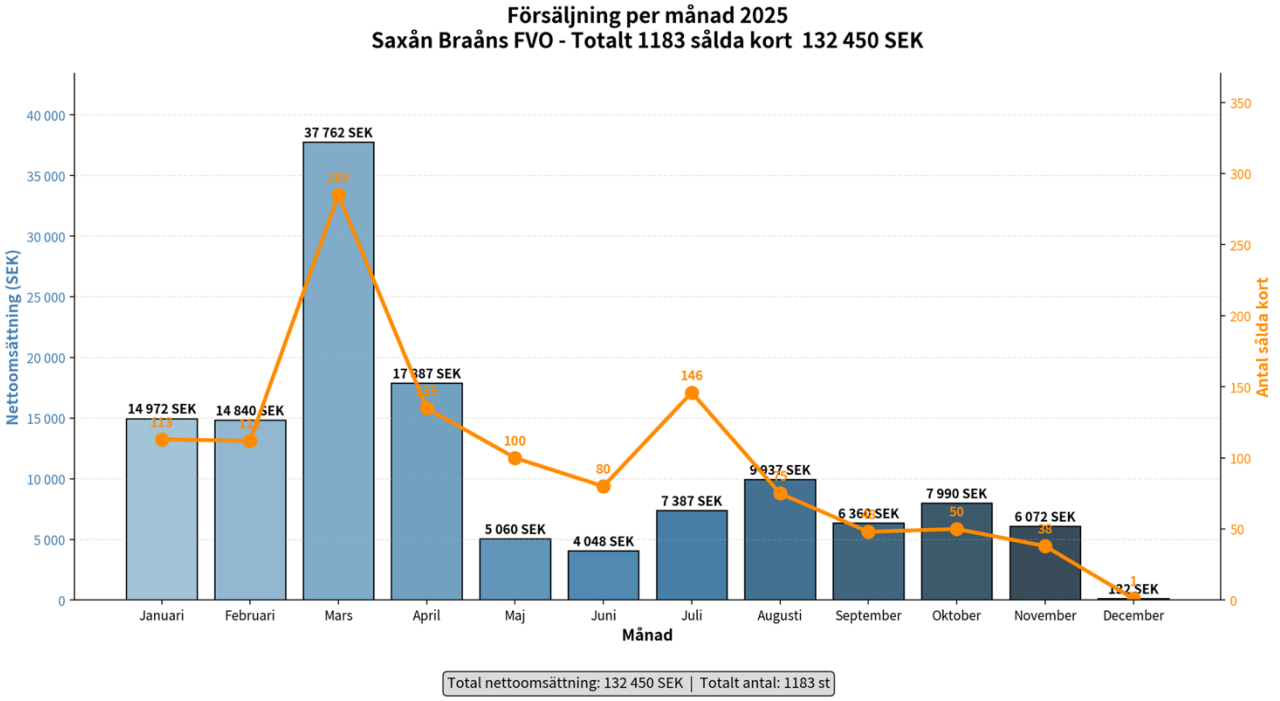
Fiskeplansbilaga 1 – Allmänna regler:

- Reduktionsfiske utförs av fiskevårdsområdets personal som ackrediterats av styrelsen med såväl fiskemetod som omfattning.
- Fiskekortet gäller för samtliga ej fredade fiskarter.
- Fiske är ej tillåtet från motorförsedd båt eller från broar.
- Användning av elektronik t. ex. ekolod är ej tillåtet.
- Laxartade fiskar får fångas högst 3 st/dag av fiskekorts-rättsinnehavare.
- Inrapportering av fångad fisk sker på ifiske.se.
- Fiskekortet är personligt och får ej överlåtas. Digitala fiskekort visas vid förfrågan inklusive legitimation.
- Allt fiske sker på egen risk och skall bedrivas under sportsliga former (DFS 2006:8).
- Beträdande av odlad mark, olovligt parkerande eller förorening i området medför laga ansvar och skadeståndsansvar.
- Använd anvisade parkeringsplatser och var aktsam om växt och djurlivet vid åarna.
- Skräpa inte ner, överblivet material medtages hem (åtalbart enligt lagstiftning).
- Uppträd på sådant sätt att du inte stör de som bor i närheten eller medfiskande.
- Använd markerade stigar och genomgångar vid stängsel.
- Grävning är förbjudet.
- Vid fiske får högst användas ett redskap åt gången.
- Följ tillsynspersonalens anvisningar.

Saxån-Braåns Fiskevårdsområdesförening
Org. nr: 844000-9796, Adress: c/o Hans Gunnarsson,Vadensjö Backe 10, 261 91 Landskrona
Bankgiro: 899-4600, Hemsida: www.alta.se/saxan-braansfvo, Mail: saxan.braansfvo@gmail.com

- Brott mot utfärdade regler rörande fiske och ordning medför förlust av fiskerätt och kontrollavgift enligt nedan: För fiske som ej är tillåtet, begärs handläggningsavgift 495 kr vilket också är lägsta taxa och mer än 1 timme, timtaxa vid brytande mot fvo:s regelverk.
- Enligt stadgarna fiskar fiskevårdsområdesföreningens fiskerättsägare såsom de gjort före bildandet av fiskevårdsområdet. Då detta fiske varit ringa har stämman beslutat att fiskerättsbevis utdelas efter framställan till styrelsen till lagfarna fiskerättsägare och fiskevårdsaktiva. Fiskets omfattning angivs på kortet i det fall tidsperioden eller områdesangivningen ej överensstämmer med ordinarie fiskekort. Styrelsen har att hantera extraordinärt fiske.

Försäljning av fiskekort 2025

Saxån-Braåns Fiskevårdsområdesförening
Org. nr: 844000-9796, Adress: c/o Hans Gunnarsson,Vadensjö Backe 10, 261 91 Landskrona
Bankgiro: 899-4600, Hemsida: www.alta.se/saxan-braansfvo, Mail: saxan.braansfvo@gmail.com

7. Handlingsplan, ekonomi och uppföljning

• Kontinuerlig syremätning som komplement till befintlig provtagning i regi av Vattenrådet

• Medverka till fler mätstationer i samråd med Vattenrådet

• Uppmuntra långsiktigt fiskeintresse via ungdomsåtgärder och samarbete med skolor

• Ökat samarbete med berörda myndigheter och organisationer

• Initiera skyddsjakt på skarv när Länsstyrelsens nya regler börjar gälla (troligen vinter 2026-27)

• Modernisering av informationsspridning inkl hemsida

---

8. Bilagor

Kontaktuppgifter och tillsyn.

Ansvarig fisketillsyn och styrelsemedlem:

Peter Jacobsson, tele: 073-319 04 42, mail: peter1.jacobsson@gmail.com

Styrelseordförande:

Wolf Fernlund, tele: 0707-66 66 66, mail: wolf@fernlund.se

Referenser

- VISS, vattenförekomster i HARO 93 Saxån
- Saxån-Braåns vattenråd, årsrapport vattenkontroll
- Länsstyrelsen Skåne, *Restaurering av Saxån*
- Biotopkartering Saxån 2005
- Fiskekortregler iFiske / egna zonkartor
- Bildandebeslut och stadgar
- Frednings- och reservatsföreskrifter för mynningen
- Egna tillsyns- och styrelseprotokoll

Saxån-Braåns Fiskevårdsområdesförening
Org. nr: 844000-9796, Adress: c/o Hans Gunnarsson,Vadensjö Backe 10, 261 91 Landskrona
Bankgiro: 899-4600, Hemsida: www.alta.se/saxan-braansfvo, Mail: saxan.braansfvo@gmail.com